

The problem of university students' gender culture is under consideration in the article. Students' activity with the representatives of non-governmental organizations is determined as one of the conditions to form students' gender culture.

Key-words: gender culture, university students, gender stereotypes, non-governmental organization, activity.

УДК 37.013.42 : 376.58 (075.8)

Вольнова Л. М.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ З ТИПОЛОГІЧНИМИ ГРУПАМИ ВАЖКОВИХОВУВАНИХ ПІДЛІТКІВ

Описано етапи психолого-педагогічної роботи з важковиховуваними підлітками у школі, починаючи від їх первинного виявлення (початковий етап – стадія інформованості про проблеми підлітка, стадія розуміння проблем підлітка, пошуково-формульвальна стадія; основний етап – реконструювальна і реабілітаційна стадії). Охарактеризовано зміст діагностичної роботи з важковиховуваними за визначеними етапами. Розкриті напрями профілактичної роботи: виділення груп підлітків, яких можна вважати важковиховуваними («вразливі», «конфліктні», «самовпевнені»); диференціація профілактично-виховного процесу; практична профілактична робота з типологічними групами важковиховуваних підлітків. Наведені приклади профілактичної роботи з представниками окремих типологічних груп важковиховуваних підлітків.

Ключові слова: підлітки, важковиховувані, психолого-педагогічна робота, профілактика, типологічні групи.

Профілактика важковиховуваності є процесом багатоаспектним, а тому його ефективність залежить від урахування всіх сторін, етапів, суб'єктів і об'єктів. При цьому зміст роботи на кожному з етапів повинен бути детально теоретично і методологічно обґрунтований, що забезпечить не випадковий, а доцільно підібраний і адекватно впроваджений методичний інструментарій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показує, що порушена проблема не нова у науці. Так, характеристики понять «важковиховуваність» та «девіантна поведінка» присвячені роботи М. О. Алемаскіна, О. В. Змановської, Ю. О. Клейберга, М. І. Рожкова, В. Г. Степанова, В. О. Татенка та ін. Основні положення профілактики негативних явищ були розроблені С. О. Белічевою, О. В. Змановською, Н. В. Квітковською,

В. М. Оржеховською, П. Д. Павленком, О. М. Поляковою та ін. У низці дисертаційних досліджень розглядаються питання корекції (Н. Є. Завацька, Т. С. Журжу, Т. О. Ломова, О. С. Можайкіна, Т. К. Окушко, В. І. Шебанова та ін.) та профілактики окремих проявів девіантної поведінки (Г. Д. Золотова, Н. А. Клішевич, І. І. Парфанович, Н. В. Сергєєва, Т. Є. Федорченко та ін.).

Водночас результати аналізу психолого-педагогічної практики дозволяють констатувати той факт, що одним із важливих чинників залучення підлітків до девіантних шляхів самореалізації є формалізм в організації профілактичної роботи; поряд зі значною кількістю заходів масового характеру недостатньо використовуються групові, а тим більше індивідуальні форми роботи, зокрема з важковиховуваними учнями; шкільні педагоги часто не володіють достатнім рівнем спеціальних знань, необхідних для ефективної профілактики девіантної поведінки. Отже, організація профілактичної роботи у школі потребує врахування названих моментів, особливо щодо важковиховуваних підлітків.

Враховуючи вище означене, головною *метою* цієї *роботи* нами визначено поетапно описати процес організації психолого-педагогічної профілактичної роботи з представниками окремих типологічних груп важковиховуваних підлітків згідно з визначеним алгоритмом.

У попередніх публікаціях нами було детально розкрито мету, завдання, напрями профілактичної роботи соціального педагога з підлітками девіантної поведінки на кожному з етапів роботи (підготовчий етап; початковий етап – стадія інформованості про проблеми підлітка, стадія розуміння проблем підлітка, пошуково-формульвальна стадія; основний етап – реконструювальна та реабілітаційна стадії; рефлексивно-прогнозувальний етап; узагальнювальний етап) [1; 4]. Тому на цих питаннях ми не будемо зосереджуватися, а розкриємо змістові та технологічні аспекти реалізації профілактичної роботи з представниками типологічних груп важковиховуваних на початковому та основному етапах.

Щодо початкового етапу, то він починається із *стадії інформованості про проблеми підлітка*, на якій перед соціальним педагогом постає завдання знайомства з історією розвитку неповнолітніх у педагогічних фактах та збір нових відомостей про них. На цій стадії під його керівництвом серед підлітків 6-8 класів формується вибірка важковиховуваних; дані про підлітків отримують на основі бесід з вчителями та звітів комісії з профілактики правопорушень.

На *стадії розуміння проблем підлітка* соціальному педагогу доцільно застосувати комплекс діагностичних методик для того, щоб уточнити вибірку важковиховуваних. Перед фахівцем постає завдання вивчення особистості підлітка, виявлення його інтересів і схильностей, позитивних якостей, на які можна спертися у подальшій роботі. На цьому етапі доцільно провести групову діагностику з усіма учнями, а з тими, що були раніше відзначені педагогами, організувати індивідуальне обстеження. Це дозволить виявити

тих неповнолітніх, які просто гостро переживають підлітковий, але не є важковиховуваними, а також тих, хто потребує допомоги, насамперед, психіатра чи психотерапевта, а тоді вже соціального педагога.

Важливо пам'ятати, що результати обстеження залежать від установки, з якою прийшов підліток до педагога, та природності умов дослідження. Враховуючи це, всі ланки, що відповідальні за виконання завдань цього етапу (класні керівники, соціальний педагог, психолог, медсестра), повинні орієнтуватися на необхідність: пояснення мети дослідження, щоб учень почувався не стільки об'єктом, скільки суб'єктом вивчення; створення ситуації довіри, природності у взаємостосунках, тобто прояв інтересу, формулювання питань так, щоб вони не насторожували; вибору не позиції спостерігача, регістратора тих чи інших якостей, а прояв прагнення до покращення обстановки, в якій живе підліток, його самопочуття, допомога йому стати кращим. У процесі реалізації завдань діагностики соціальними педагогами можуть використовуватися такі методи та методики:

1. Спостереження: в умовах регламентованої діяльності (відвідування уроків, виховних годин, занять гуртків чи секцій); в умовах нерегламентованої діяльності (перерви, ігрова діяльність у позашкільний час, проведення дозвілля, спілкування з друзями).

2. Соціометричні методики. Ця методика застосовується як допоміжна, оскільки дозволяє, з одного боку, підтвердити дані діагностики тривожності, конфліктності, а також частково з'ясувати причини загострення таких рис.

3. Стандартизовані тести: а) діагностика соціального розвитку (анкети «Діагностика вад особистісного розвитку (ДВОР)» за В. В. Киричуком; «Методика діагностики батьківського ставлення» А. Я. Варга і В. В. Століна; експертна оцінка класними керівниками соціальної активності учнів); б) діагностика характерологічних особливостей особистості («Методика вивчення комунікативних та організаторських здібностей», «Шкала тривожності» Ч. Д. Спілберга, «Методика визначення особистісної адаптованості школярів» А. В. Фурмана, «Шкала самооцінки», «Шкала оцінки потреби в досягненнях» за Ю. Д. Орловим, тест «Схильність до ризику» за Л. М. Семенюком, «Методика вимірювання імпульсивності» за В. А. Лосенковим, «Тест оцінки рівня конфліктності»).

4. Методи самовивчення і самооцінки, серед яких найбільший інтерес у підлітків викликали: твори на певну тему за поданим планом («За що цінують справжніх друзів?», «Що цінують друзі в тобі?», «За що критикуеш ти і за що тебе?»); самохарактеристики й самоінтерв'ю; ігри, спрямовані на самопізнання (зокрема, гра «Розкажи мені про мене»).

5. Для виявлення типу спрямованості підлітків соціальний педагог може застосовувати метод незалежних характеристик; ситуації вибору, де потрібно надати перевагу особистим чи спільним інтересам (анкета «Ціннісні пріоритети» за В. В. Киричуком); написання звітів про виконання доручень

(які подобаються, які ні, чим це мотивує); спостереження за спортивними іграми (як реагує на порушення «своїх» і «чужих»), оцінює хід гри).

На *пошуково-формульній стадії* на основі діагностичних карт доцільно здійснити остаточну диференціацію важковиховуваних, оскільки вони побудовані з урахуванням трьох основних діагностичних параметрів: характерологічні особливості, рівень вихованості, рівень девіантності. На основі цих карт у подальшу також зручно простежувати динаміку змін у поведінці та характері неповнолітніх. Самі карти нами представлено у «Методичних рекомендаціях щодо психолого-педагогічної роботи з важковиховуваними неповнолітніми» [1, с. 36-37] та у посібнику «Профілактика девіантної поведінки підлітків» [2, с. 129-130].

Таким чином, за результатами цієї стадії соціальний педагог визначає групи підлітків, яких, за встановленими ознаками, можна вважати важковиховуваними, і які проявляють девіантну поведінку. Нами було виокремлено три групи таких підлітків, які ми умовно назвали «вразливі», «конфлікти» та «самовпевнені» [3]. «Профілактична робота з підлітками як представниками типологічних профілактичних груп проводилась в ході реалізації завдань *основного етапу* за спеціально розробленими програмами. Їхні завдання, тематика занять, методичні прийоми, які використовувалися при роботі з підлітками, зразки окремих занять однойменних тренінг-курсів наведено у методичних рекомендаціях» [1, с. 38-43]. Охарактеризуємо практичні аспекти та результати такої роботи.

Робота з представниками групи «*вразливих*» проводилась за спеціально розробленою програмою тренінг-курсу «Мотивація діяльності», яка була спрямована, насамперед, на подолання тривожності у шкільному середовищі та формування навичок досягнення емоційного комфорту. До групи ризику належала восьмикласниця Оксана П. Характерологічні особливості дівчинки можна відобразити у вигляді формули:

Група ризику	Зона ризику	Позитив
високий рівень тривожності, неадаптованість	низький рівень самооцінки, високий рівень схильності до ризику	високий рівень комунікативності, висока мотивація досягнень

З однокласниками дівчинка контактує добре, але останні вказують на її зверхне ставлення до себе. До вчителів ставиться позитивно, практично не конфліктує, хоча й до уроків не готується, пасивна. Спрямованість нестійка. Прагнучи до лідерства, намагається таким чином побороти невпевненість, страх зробити щось неправильно, хоча її спроби видаються однокласникам кумедними (особливо запровадження власного стилю одягу – яскравого, однак недоречного) і серйозно не сприймаються. Це поглиблює стан нервозності, дратівливості, викликає бурхливі емоційні спалахи, істерики,

приступи лихослів'я. З першого погляду здається сором'язливою та замкнутою, але в знайомій компанії відкрита і комунікабельна, дуже любить «філософствувати» на різні теми. Оскільки мама зловживає алкоголем, а бабуся – людина похилого віку, то авторитетом для Оксани П. вони не виступають. Тим більше, що вони не заохочують її починань, занижують здібності. Спроби старшої сестри втрутитися у виховання дівчинки ігнорує.

Психолого-педагогічна робота з дівчиною була спрямована, насамперед, на відновлення функцій сім'ї. Для цього соціальним педагогом було залучено міський відділ у справах сім'ї та молоді, робота якого спрямовувалась на зниження негативного впливу матері, консультативні бесіди з нею, ініціювання її лікування. За допомогою соціального педагога дівчинку було залучено до роботи гуртка крою та шиття. Виходячи з того, що у дівчинки нестійка спрямованість, спільно з вчителями-предметниками було визначено шефство при виконанні домашніх завдань, залучення на уроках до групової та парної роботи з чітким розподілом обов'язків та звітуванням про її результати, включення до обговорення проблемних питань на заняттях для стимулювання навчального інтересу. Також Оксану П. було включено до роботи тренінг-курсу «Мотивація діяльності». На заняттях вона була активна, проявляла ініціативу; відчувала задоволення, коли домагання отримували позитивне підкріплення.

В ході бесід з дівчиною аналізувалися спеціально підібрані ситуації, герої яких проявляли неадекватні емоції, пропонувалось дівчині вказати помилки у спілкуванні, знайти конструктивні способи взаємодії. Поступово здійснювався перехід до аналізу поведінки самої дівчинки, побудови плану її дій за певних обставин. Періодично спільно із соціальним педагогом обговорювалися досягнення дівчинки щодо реалізації її «самозміни», аналізувалися помилки і труднощі.

Узагальнення результатів повторної діагностики та бесіди з вчителями засвідчити позитивну динаміку особистісних змін дівчинки. У неї з'явилися приятельки в класі, стосунки з класним керівником стали більш довірчими. Вона припинила спроби виокремитися шляхом гіперкомпенсації, а самоствердженню посприяли творчі роботи на заняття гуртка крою та шиття. Дівчина почала м'якше реагувати на зауваження, зникли приступи істерик, проявилось прагнення дотримуватись мовної культури; поступово зникають елементи демонстративного одягу та гримасування у ситуаціях афекту. Означене дозволило припустити, що подальша комплексна і систематична профілактична робота в цьому напрямі дозволить повністю усунути прояви девіантної поведінки у дівчинки.

Соціально-педагогічна профілактична робота з представниками групи «конфліктних» проводилась за спеціально розробленою програмою тренінгу «Розвиток комунікативних умінь», що мала на меті ознайомити підлітків з основними положеннями теорії спілкування і на основі цього сформувати навички ефективної взаємодії. Досить яскравим представником групи ризику

у цій профілактичній групі був семикласник Володимир Г. Характерологічні особливості хлопця можна відобразити у вигляді формули:

Група ризику	Зона ризику	Позитив
низький рівень комунікативності	низька мотивація досягнень, неадаптованість, низький рівень тривожності	середній рівень імпульсивності, середній рівень схильності до ризику, адекватна самооцінка

Володя – неясковий і не демонстративний тип особистості, замкнутий і непоступливий. Намагається не проявляти відкрито своїх поглядів і переконань, залишатись непомітним, хоча має стійкі позитивні інтереси (футбол, баскетбол, брейк-данс, музика). При першому знайомстві здається сором'язливим і скромним. Фізично сильний, тренований, спортивний. В класному колективі тримається осторонь: статус в класі ізольований. Бурхливих проявів емоцій не спостерігається. Впертий, наполегливий, до поставленої мети йде повільно, виважено, розраховано. Однокласники його побоюються, хоча відкритого осуду не проявляють. Є лідером («сірим кардиналом») серед важковиховуваних, будує стосунки на принципах користі та сили. У бійки вступає ніби неохоче, прагне «розборонити» суперників, а насправді кривдить обидві сторони. До вчителів ставиться байдуже. До уроків не готується, пасивний, схильний пропускати їх без поважних причин. Поєднуються ознаки спрямованості на себе у стосунках з дорослими та негативної спрямованості у стосунках з однолітками.

У психолого-педагогічній роботі з ним вибрано два основних напрями – коригувальна профілактика (соціальний педагог) та реабілітувальна (батьки, педагоги, представник інспекції у справах неповнолітніх). Оскільки підліток любить спорт і фізично сильних людей, то соціальним педагогом до роботи з ним було залучено вчителя фізкультури. Спільна робота з класним керівником також дозволила почати підлітку ствердитися конструктивно, зокрема, проявляючи організаторські здібності, налагодити відвідування гуртка з брейк-дансу, взяти участь у проведенні вечора музики.

Володя відвідував тренінг «Розвиток комунікативних умінь», а от у роботі тренінг-курсу «Мотивація діяльності» брати участь категорично відмовився. Групові заняття відвідував неохоче, був пасивним, зазвичай, займав місце поза межами групи, сторонніми справами не займався, але і в роботу групи практично не включався. Водночас після закінчення чергового заняття залишався наодинці з соціальним педагогом, висловлював думки з приводу побаченого і почутого, аналізував відповіді підлітків. Наприклад:

В.: Коли учні перелічували причини вживання наркотичних речовин, мені сподобалось, що всі думки були аргументовані та вислухані, хоча мені здається, що до причин вживання наркотиків слід ще щось додати...

СП: Що, наприклад?

В.: Бажання підлітка наслідувати старших членів сім'ї, брата, сестру, не усвідомлюючи при цьому, що вони чинять погано.

СП: Я з тобою згідна. Не розумію тільки, чому ти не висловив цю думку вголос під час роботи групи.

В.: Та ... Я думав, що ви самі здогадаєтесь.

Внутрішній аналіз побаченого і почутого продовжувався у Володимира Г. майже весь час до наступної зустрічі. Навіть через 2-3 дні він міг прийти й обговорити ще якісь елементи заняття. У цілому, порівнюючи і аналізуючи результати виконання профілактичної програми щодо особистісного розвитку Володимира Г., можна зробити висновок, що визначені програмою завдання виконані частково. Кардинальних змін не відбулося, хоча є тенденція до позитивних зрушень: підвищилась самооцінка та рівень комунікативних умінь; зникли у висловлюваннях слова кримінальної лексики; знизилась частота асоціальних проявів (участь у бійках); пом'якшився характер негативної спрямованості. Незважаючи на те, що стосунки з однокласниками стали теплішими, залишилася певна взаємна настороженість, оскільки хлопцю ще не вдалося повністю подолати прагнення стверджуватись за рахунок інших. Низька динаміка змін значною мірою була пов'язана і з такими зовнішніми чинниками, як: відсутність позитивного прикладу в сім'ї; слабкий інтерес класного керівника до контактів; недовіра вчителів-предметників до того, що співпраця з хлопцем і позитивні заохочення змінять ситуацію.

Соціально-педагогічна профілактична робота з представниками профілактичної групи «самовпевнених» проводилась соціальними педагогами за програмою тренінг-курсу «Профілактика агресивності», яка мала на меті допомогти підліткам подолати неадекватну самооцінку, сприяти розвитку позитивного ставлення до власного «Я» та оточуючих.

Характерним представником зони ризику можна назвати Максима О. – сангвініка, жвавого та комунікабельного шестикласника. Він користується авторитетом у класі. У молодших класах вчився на відмінно, але з переходом у середню ланку успішність знизилась. Однак, оскільки за розумовим рівнем розвитку випереджає членів своєї мікрогрупи, вважає цей рівень достатнім. Помітно вирізняється в класі кмітливістю, гіперкомунікабельністю, вмінням «викрутитися» зі складної ситуації. До навчання ставиться позитивно, хоча загальна мотивація навчальної діяльності низька. До вчителів ставиться зверхньо. Стосунки з класним керівником нестабільні та інколи носять конфліктний характер. Схильний до пропуску уроків без поважних причин, хоча трапляється це рідко, здебільшого під впливом лідера мікрогрупи та через недостатньо сформовані вольові якості. Досить запальний і

гарячкуватий, любить з'ясування стосунків, конфлікти, бійки. Хоча швидко заспокоюється, може першим запропонувати примирення. Властиве загострене почуття справедливості. Дуже любить і шкодує матір, боїться її розгнівати чи засмутити, але спостереження свідчать, що авторитет матері поступово знижується.

Характерологічні особливості хлопця можна представити у вигляді формули:

Група ризику	Зона ризику	Позитив
високий рівень самооцінки	високий рівень імпульсивності, низька мотивація досягнень, середній рівень конфліктності	високий рівень комунікативності, адаптованість

В результаті консультацій соціального педагога з вчителями-предметниками було виявлено зацікавленість хлопця географією та біологією, на чому була зосереджена увага при формуванні пізнавального інтересу. Охоче відвідував заняття тренінгів «Профілактика агресивності» та «Мотивація діяльності», був активним та ініціативним. Після аналізу із соціальним педагогом на заняттях ситуацій прояву агресивності та конфліктності, Максим став більш об'єктивно ставитися до самого себе, зросли самокритичність і самовимогливість, зменшилась кількість проявів некерованої поведінки. Хлопець став більш розважливим і стриманим. Підліток проявив ініціативу у низці класних заходів, що знайшло підтримку у класного керівника. Порівнюючи результати діагностичних зрізів, можна констатувати: Максим О. досягнув значних успіхів у роботі над собою, хоча кардинальних змін на краще в особистості підлітка поки що не відбулось (таку мету ставила перед початком роботи мама). Всі позитивні зрушення потребують подальшого розвитку і закріплення.

Підсумовуючи отримані результати можна стверджувати, що досягти позитивних зрушень в особистісному розвитку і поведінці важковиховуваних підлітків можна за умови детально спланованої та контрольованої корекційно-виховної та розвивальної роботи. Водночас суттєві труднощі виникають при організації виховного середовища: посилення позитивних факторів виховання та усунення /чи нейтралізація антисоціального впливу в сім'ї чи в найближчому побутовому оточенні не дає бажаних наслідків, оскільки потребує поглибленої роботи з сім'єю, батьками. Часто важко буває заручитися і систематичною підтримкою педагогічного колективу, оскільки це вимагає від них додаткових зусиль при підготовці до занять з урахуванням особливостей важковиховуваних і при цьому не супроводжується помітними змінами зі сторони підлітків. Враховуючи означене, **перспективним** є обґрунтування, розробка та впровадження системи психолого-педагогічної

роботи щодо формування готовності вчителів до роботи з означеною категорією школярів.

Використана література:

1. Вольнова Л. М. Методичні рекомендації щодо психолого-педагогічної роботи з важковиховуваними неповнолітніми / Л.М. Вольнова. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2008. – 43 с.
2. Вольнова Л. М. Профілактика девіантної поведінки підлітків : навч.-метод. посібник до спецкурсу соц.-пед. циклу «Профілактика девіантної поведінки підлітків» для студентів спеціальності «Соціальна-педагогіка» / Л.М. Вольнова. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 223 с.
3. Вольнова Л.М. Диференціація важковиховуваних підлітків як умова успішної психолого-педагогічної роботи з ними / Л.М. Вольнова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова : зб. наук. праць. – 2012. – Випуск 15. – К. : НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. – С. 97-104. – (Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка).
4. Wolnowa Lesia (Вольнова Леся). Етапи соціальної профілактики девіантної поведінки підлітків / Wolnowa Lesia (Вольнова Леся) // Scientific Bulletin of Chelm. Section of Pedagogy. – No1/2002. – Chelm, 2012. – S. 155-166. – <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/4954>

ВОЛЬНОВА ЛЕСЯ НИКОЛАЕВНА, Психолого-педагогические аспекты профилактической работы с типологическими группами трудновоспитуемых подростков.

Описаны этапы психолого-педагогической работы с трудновоспитуемыми подростками в школе, начиная от их первичного обнаружения (начальный этап – стадия информированности о проблемах подростка, стадия понимания проблем ребенка, поисково-формирующая стадия; основной этап – реконструктивная и реабилитационная стадии). Охарактеризовано содержание диагностической работы с трудновоспитуемыми по определенным этапам. Раскрыты направления профилактической работы: выделение групп подростков, которых можно считать трудновоспитуемыми («уязвимые», «конфликтные», «самоуверенные»); дифференциация профилактически-воспитательного процесса; практическая профилактическая работа с типологическими группами трудновоспитуемых подростков. Приведенные примеры профилактической работы с представителями отдельных типологических групп трудновоспитуемых подростков.

Ключевые слова: подростки, трудновоспитуемые, психолого-педагогическая работа, профилактика, типологические группы.

VOL'NOVA LESYA, *Psychological and pedagogical aspects of preventive work with awkward teenagers typological groups.*

The stages of psychological and pedagogical work with awkward teenagers in the school since their initial detection are described (the initial stage – stage of awareness of problems of teen, stage of understanding of problems of teenager, searching-forming stage; basic stage – the stages of reconstruction and rehabilitation). The content of the diagnostic work with difficult children at certain stages are characterized. Direction of preventive work are disclosed: the selection of groups of teenagers who can be considered an awkward children («impressionable», «conflict», «arrogant»); differentiation of preventive and educational process; practical preventive work with an awkward teenagers' typological groups. Examples of preventive work with representatives of individual typological groups' awkward teenagers are given.

Key words: teenager, an awkward teenagers, psychological and pedagogical work, prophylaxis, typological groups.

УДК 378.013.42

Годлевська А.І.

ОВОЛОДІННЯ СЦЕНАРНО-РЕЖИСЕРСЬКИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

В статті аналізуються проблеми якісної професійно-творчої підготовки майбутнього соціального педагога через оволодіння ним технологіями організації й проведення культурно-дозвіллевої діяльності; зокрема, оволодіння студентами сценарно-режисерськими технологіями культурно-дозвіллевої діяльності у процесі підготовки до професійної соціально-педагогічної діяльності; залежність ефективності суспільного впливу культурно-дозвіллевої діяльності на формування підростаючої особистості від уміння і здібностей фахівців соціальної сфери створювати сценарії на різноманітну тематику різних за жанром та формою заходів культурно-дозвіллевої діяльності і від знання ними основ сценарно-режисерської роботи.

Розглядаються питання: драматургічного впливу на організацію і проведення культурно-дозвіллевої діяльності дітей і молоді; специфіки сюжетно-композиційної побудови розгляду соціальної проблеми через